

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: JUDr. J. Č., proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní tř. 16, Praha 1, zastoupené advokátem JUDr. Ladislavem Krymem se sídlem Národní tř. 43, Praha 1, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 10. 9. 2007 čj. P 1/07, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 5. 2009 č. j. 9 Ca 22/2008 - 51,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal včas kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“) ze dne 20. 5. 2009 č. j. 9 Ca 22/2008 - 51, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 9. 2007 čj. P 1/07 a bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení.

Z odůvodnění napadeného rozsudku městského soudu vyplývá, že shora uvedeným rozhodnutím žalovaná rozhodla o vyškrtnutí žalobce ze seznamu advokátů podle § 8 odst. 1 písm. c) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen „zákon o advokacii“). Žalovaná zjistila, že žalobce byl pravomocně odsouzen rozsudkem Okresního soudu v Ostravě ze dne 23. 2. 2006 sp. zn. 3 T 124/2004 pro trestný čin porušování povinností při správě cizího majetku a byl mu uložen trest odnětí svobody v trvání dvou roků s podmíněným odkladem na zkušební dobu 5 let. Žalovaná zjistila že žalobce se dopustil trestné činnosti ve funkci správce konkursní podstaty, kdy hrozil vznik škody nejméně ve výši 13 000 000

Kč. Žalovaná z tohoto rozsudku dále zjistila, že žalobce byl pro stejný trestný čin již dříve odsouzen, a to rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 28. 2. 2002 sp. zn. 7 T 97/2001, kterým mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání tří let s podmíněným odkladem na zkušební dobu 4 let. Pokud žalobce vyvracel důvody tohoto odsuzujícího rozsudku a poukazoval na to, že se obrátil v této věci na Evropský soud pro lidská práva, žalovaná uvedla, že není její úlohou pravomocná trestní odsouzení přezkoumávat, naopak je povinna takové rozhodnutí respektovat. Žalovaná dospěla k závěru, že žalobce se dopustil opakovaně závažného trestného činu při správě cizího majetku. Správa majetku přitom patří k základním činnostem advokátů, kteří jsou povinni při této správě jednat čestně a svědomitě. V daném případě podle názoru žalované došlo k naplnění předpokladů stanovených v § 8 odst. 1 písm. c) zákona o advokacii, neboť v obou případech se odsouzení žalobce týkalo majetku velmi vysoké hodnoty, a proto trestná činnost, jíž se žalobce dopustil, ohrožuje důvěru v řádný výkon advokacie.

Žalobce se žalobou domáhal zrušení napadeného rozhodnutí pro nezákonnost a vady řízení. Uvedl, že v seznamu advokátů byl zapsán od r. 1991, od r. 1993 jako jeden z prvních vykonával správu 12 konkursů, v tomto případě se nejednalo o výkon advokacie. První trestní řízení považuje za zmanipulované sdělovacími prostředky. Žalobce ve vztahu k tomuto odsouzení namítl, že zkušební doba v trvání 4 let uplynula dne 21. 10. 2006 a proto je třeba na něj pohlížet, jako by nebyl odsouzen. V případě druhého odsouzení žalobce namítal, že bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces, když provedená skutková zjištění extrémně odporují vysloveným právním závěrům. Proto podal ústavní stížnost, o níž nebylo dosud rozhodnuto. Žalobce vyslovil přesvědčení, že v obou případech, za něž byl odsouzen, postupoval s péčí řádného hospodáře a podmínky pro jeho vyškrtnutí ze seznamu advokátů nebyly splněny.

Žalobce doplnil žalobu podáním ze dne 19. 4. 2008 doručeným městskému soudu dne 22. 4. 2008. V něm namítl, že žalovaná porušila čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, protože nemohl být pro nemoc přítomen na jednání představenstva žalované dne 10. 9. 2008, jednání se konalo bez jeho účasti, takže se nemohl vyjádřit k provedeným důkazům. Z přítomnosti na tomto jednání se omluvil a předložil doklad o zdravotní nezpůsobilosti.

V dalším doplnění žaloby ze dne 4. 5. 2009 žalobce namítl, že žalovaná se v rozhodnutí nevypořádala s podmínkou pro jeho vyškrtnutí ze seznamu advokátů, kterou je ohrožení důvěry v řádný výkon advokacie. Žalovaná nevzala v úvahu, že žalobce byl stíhán pro porušení povinností, jichž se dopustil ve funkci správce konkursní podstaty, nikoli při výkonu advokacie. Významná je podle žalobce rovněž skutečnost, že nebyl soudem uložen trest zákazu činnosti v advokacii. Žalobce nově vytkl žalované i porušení čl. 40 odst. 2 Listiny, protože ve správním řízení byl opětovně trestán vyškrtnutím ze seznamu advokátů.

Městský soud při posuzování věci vyšel z příslušných ustanovení zákona o advokacii, správního řádu, trestního zákona a Listiny základních práv a svobod a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Městský soud se ztotožnil se závěrem žalované o splnění podmínek pro vyškrtnutí žalobce ze seznamu advokátů podle § 8 odst. 1 písm. c) zákona o advokacii. V projednávané věci nebylo pochyb o tom, že žalobce byl v minulosti, a to opakovaně, odsouzen za úmyslný trestný čin, jak žalovaná zjistila z výše uvedených odsuzujících rozsudků, které nabyly právní moci. Městský soud přisvědčil názoru žalované, že jí nepřísluší přezkoumávat správnost či zákonnost těchto pravomocných odsuzujících rozsudků. Ust. § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu, podle něhož byla žalovaná v souladu § 55 odst. 1 zákona o advokacii v řízení povinna postupovat, žalované výslovně zakazuje učinit si úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin a kdo za něj odpovídá. Žalovaná byla povinna bez dalšího vycházet z příslušných rozhodnutí soudů vydaných v trestních věcech žalobce. Ani soudu ve správním soudnictví nepřísluší činit si úsudek o tom, zda se žalobce skutečně v minulosti trestné činnosti dopustil či nikoliv, neboť i soud ve správním soudnictví je podle § 52 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) vázán rozhodnutím soudů o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal. Proto jsou zcela bezpředmětné námitky žalobce, v nichž vyslovuje nesouhlas s pravomocnými odsuzujícími trestními rozsudky a označuje je za nespravedlivé, a řízení, v nichž byla vydána, za zmanipulovanou. Pro rozhodování žalované o vyškrtnutí ze seznamu advokátů bylo podstatné, že žalobce byl v minulosti odsouzen za úmyslný trestný čin, přičemž tato skutečnost je nezpochybnitelná. Poukaz žalobce na uplatnění mimořádných opravných prostředků či na podání stížnosti k Evropskému soudu pro lidská práva nemůže obstát, protože tyto úkony nemění nic na právní moci odsuzujících rozhodnutí vydaných v trestních věcech žalobce. I přes jejich uplatnění je na žalobce nutno stále hledět jako na toho, kdo byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin.

Podle názoru městského soudu je splněna i druhá podmínka zakotvená v § 8 odst. 1 písm. c) zákona o advokacii, a to, že trestná činnost, za kterou byl advokát odsouzen, je takové povahy, že ohrožuje důvěru v řádný výkon advokacie. Požadavky na řádný výkon advokacie jsou stanoveny především v jednotlivých ustanoveních zákona o advokacii. Z § 16 odst. 2 plyne, že advokát je povinen jednat čestně a svědomitě, při jednání je limitován použitím pouze zákonných prostředků a pro klienta může uplatnit vše v jejich rámci, co pokládá za prospěšné. Ust. § 56 odst. 1 zákona o advokacii výslovně předpokládá, že advokát při své činnosti bude spravovat cizí majetek a že bude ustavován do funkce správce konkursní podstaty. Městský soud souhlasí s názorem žalované, že na výkon funkce správce konkursní podstaty advokátem je třeba nahlížet obdobně jako na výkon advokacie, přičemž na výkon této činnosti se podle § 56 odst. 2 věta první zákona o advokacii vztahují tatáž ustanovení o povinnosti čestného, poctivého a svědomitého jednání advokáta, jako je tomu při výkonu „běžné“ advokátní činnosti. Jestliže dojde k odsouzení advokáta pro trestný čin porušování povinností při správě cizího majetku spáchaným advokátem při výkonu funkce správce konkursní podstaty, jehož se advokát dopustí jednáním, které bezprostředně směřovalo k tomu, aby jinému způsobil škodu velkého rozsahu v řádu několika milionů korun, je tím bezpochyby ohrožena důvěra v řádný výkon advokacie. To platí tím spíše, jestliže by tento advokát za trestnou činnost stejného druhu již v minulosti pravomocně odsouzen.

Městský soud považoval za nedůvodnou námitku žalobce, že v případě prvního odsouzení u něj již uběhla zkušební doba a mělo se na něj proto pohlížet, jako by nebyl odsouzen. V době vydání napadeného rozhodnutí totiž tato fikce neodsouzení, založená na

§ 60 odst. 3 trestního zákona, na žalobce nedopadala. K osvědčení podmíněně odsouzeného může dojít buď podle § 60 odst. 1 trestního zákona na základě vyslovení soudem, tj. rozhodnutí soudu vydaného v době, která je ohraničena uplynutím zkušební doby na straně jedné a okamžikem uplynutí jednoho roku od zkušební doby podmíněného odsouzení na straně druhé, nebo podle § 60 odst. 2 trestního zákona v důsledku marného uplynutí roční lhůty pro vydání rozhodnutí soudu, že se podmíněně odsouzený osvědčil, běžící od uplynutí zkušební lhůty, aniž na tom měl podmíněně odsouzený vinu. Žalobce ničím žalované ani městskému soudu nedoložil, že by v jeho případě trestní soud po uplynutí zkušební doby podmíněného odsouzení vyslovil, že se žalobce osvědčil. V takovém případě bylo možno konstatovat, že se žalobce osvědčil, až po uplynutí jednoho roku od konce zkušební doby, tj. po 21. 10. 2007. Pokud tedy žalovaná v napadeném rozhodnutí vydaném před tímto datem prvé odsouzení žalobce zmínila, nelze jí z tohoto pohledu ničeho vytknout. Městský soud v této souvislosti zdůraznil, že k vyškrtnutí žalobce ze seznamu advokátů došlo až v důsledku druhého žalobcova odsouzení.

Námítka, že žalovaná porušila čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod tím, že jednání konané dne 10. 9. 2007 proběhlo v nepřítomnosti žalobce, který se tak nemohl vyjádřit k provedeným důkazům a náležitě se v řízení hájit, podle městského soudu uplatnil žalobce teprve v doplnění žaloby ze dne 19. 4. 2008, tedy až po uplynutí zákonem stanovené lhůty pro rozšíření žaloby (§ 71 odst. 2 s. ř. s.) a soud k ní proto nemohl přihlížet: Městský soud však jako *obiter dictum* podrobně zdůvodnil, proč ani v případě včasného uplatnění by tato žalobní námitka nemohla obstát.

Městský soud považoval za opožděnou a zcela bezpředmětnou i námitku týkající se tvrzeného porušení čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, neboť vina žalobce byla před vydáním napadeného rozhodnutí vyslovena pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu a k porušení článku zakotvujícího zásadu presumpce neviny nemohlo dojít. Skutečnost, že žalobce nebyl dříve žalovanou kárně stíhán, ani skutečnost, že mu v trestním řízení nebyl uložen trest zákazu činnosti advokáta, nemají žádný vliv na zákonnost rozhodnutí žalované.

Městský soud proto žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

Stěžovatel kasační stížnost opřel o § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy tvrdí nezákonnost napadeného rozsudku spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a dále o § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy tvrdí jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Stěžovatel uvádí, že se nedopustil vytýkaného jednání v souvislosti s advokátní činností, nýbrž *jen* jako konkursní správce. Zdůrazňuje, že v souvislosti s výkonem advokacie, který prováděl od 1. 1. 1991, nebyl orgány advokacie kárně stíhán. V této souvislosti stěžovatel poukazuje na nález Ústavního soudu, který byl uveřejněn pod č. 151/2009 Sb. Z odůvodnění tohoto nálezu, který se týká výkladu zákona o živnostenském podnikání, cituje vytržené části a dovozuje, že „v případě rozhodnutí žalovaného jde o obsahový nesoulad ustanovení zákona o advokacii s ústavním pořádkem.“ Stěžovatel v těchto souvislostech uvádí, že „oběma rozhodnutími v trestním řízení, kterými skutky byly označovány jako úmyslné, došlo k významnému porušení práva, když soudy

judikovaly úvahu o úmyslnosti až z následků skutků a úmysl nebyl vůbec zkoumán. Pro tuto okolnost byly podány stížnosti k Evropskému soudu pro lidská práva.“

Stěžovatel dále namítá, že v případě svého prvního odsouzení uplynula zkušební doba dne 21. 10. 2006 a žalovaná pochybila, když dne 10. 9. 2007 vydala rozhodnutí, které bylo opřeno o toto zahlazené odsouzení. Tím byla porušena zásada, že na odsouzeného je nutno hledět, jako by nebyl odsouzen.

Pokud jde o tvrzenou vadu řízení, spatřuje ji stěžovatel v tom, že mu nebylo umožněno ve správním řízení vyjádřit se před vydáním rozhodnutí. Tím byl podle jeho názoru porušen čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Stěžovatel nakonec uvádí, že žalovaná neměla možnost se důkladně seznámit s vytýkaným jednáním, o němž dosud nebylo rozhodnuto Evropským soudem pro lidská práva. Namítá, že soudy v trestním řízení mu neuložily „zákaz podnikání ani v konkursním správceství, ani v advokátní činnosti.“

Stěžovatel navrhl, aby napadený rozsudek městského soudu byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. Rovněž požádal, aby Nejvyšší správní soud rozhodl o odkladném účinku kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s., a to „s ohledem na výrazný zásah do (jeho) životní situace.“

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhla její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud, vázán důvody a rozsahem kasační stížnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), posoudil kasační stížnost takto:

V projednávané věci je relevantní § 8 odst. 1 písm. c) zákona o advokacii, který [spolu s předcházejícím písmenem b)] zní:

(1) *Ze seznamu advokátů vyškrtne Komora toho, ...*

b) kdo byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody za úmyslný trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem advokacie,

c) kdo byl pravomocně odsouzen za jiný úmyslný trestný čin, než je uveden v písmenu b), nebo kdo byl za trestný čin uvedený v písmenu b) odsouzen k jinému trestu než nepodmíněnému trestu odnětí svobody, pokud tato trestná činnost ohrožuje důvěru v řádný výkon advokacie.

Advokát, který je veden v seznamu správců konkursní podstaty, může být soudem ustaven v jednotlivém případě správcem konkursní podstaty.

V průběhu řízení v této věci vznikla otázka vztahu práv a povinností advokáta – správce konkursní podstaty a advokáta při poskytování právních služeb. Stěžovatel to vyjádřil v žalobě i v kasační stížnosti, když argumentoval tím, že „se nedopustil vytýkaného jednání v souvislosti s advokátní činností, nýbrž jen jako konkursní správce“.

Doba úmyslné trestné činnosti stěžovatele byla ve výroku rozsudku Okresního soudu v Ostravě ze dne 23. 2. 2006 sp. zn. 3 T 124/2004 vymezena obdobím od 26. 11.

1998 do 17. 4. 2002. Tehdy znělo ust. § 56 zákona o advokacii takto: „*Ustanovení hlavy druhé a třetí části druhé tohoto zákona se použijí přiměřeně pro další činnosti advokátů vykonávané podle zvláštních předpisů s poznámkou pod čarou č. 17*), která odkazovala mj. na výkon funkce správce konkursní podstaty.

Na advokáta, který vykonával činnost správce konkursní podstaty, plně dopadala příslušná ustanovení zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání; zejména byl povinen při výkonu funkce postupovat s odbornou péčí (§ 8 odst. 2 tohoto zákona). Naproti tomu ustanovení zákona o advokacii o povinnostech advokáta při výkonu funkce správce konkursní podstaty se užila nikoli *obdobně* (tj. přímo), nýbrž *přiměřeně* (užila se pouze ta ustanovení, která z povahy věci přicházela v úvahu). Z toho vyplývá, že advokát při výkonu funkce správce konkursní podstaty je povinen jednat čestně a svědomitě (§ 16 odst. 2 zákona o advokacii). Z povahy věci nepřicházela v úvahu ta ustanovení zákona o advokacii, která zakotvovala práva a povinnosti advokáta ve vztahu ke klientovi, protože advokát jako správce konkursní podstaty (subjekt odlišný od účastníků řízení i soudu) nemá „klienta“.

Lze tedy shrnout, že advokát při výkonu funkce správce konkursní podstaty přímo podléhal povinnostem podle zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, a přiměřeně podléhal povinnostem advokáta podle zákona o advokacii. Stěžovatel se tedy mylí, jestliže se domnívá, že pokud vykonával jako advokát funkci správce konkursní podstaty a v souvislosti s tím byl odsouzen ze spáchání shora uvedeného trestného činu k podmíněnému trestu odnětí svobody, nemá to vliv na jeho postavení advokáta. Právě vzhledem k vazbám zákona o advokacii na zákon o konkursu a vyrovnání žalovaná v souladu se zákonem dovodila, že trestná činnost stěžovatele, kterou spáchal jako advokát v souvislosti s výkonem funkce správce konkursní podstaty, ohrožuje důvěru v řádný výkon advokacie.

Námítka stěžovatele týkající se tvrzeného uplynutí zkušební doby při jeho prvním odsouzení byla již posouzena městským soudem s tím, že není důvodná a Nejvyšší správní soud se s jeho argumentací ztotožňuje.

Další námitky uvedené v kasační stížnosti, tedy poukaz na to, že jako advokát nebyl kárně postižen, nebyl mu uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce advokáta nebo konkursního správce, a ve věci podal stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva, o níž dosud nebylo rozhodnuto, jsou pro posouzení kasační stížnosti irelevantní, stejně jako fragmentální poukaz na nálezy Ústavního soudu uveřejněný pod č. 151/2009 Sb.

Námítka, že stěžovateli nebylo umožněno se k rozhodnutí vyjádřit před jeho vydáním a tím měl být porušen čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, je nepřípustná. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. kasační stížnost je nepřípustná, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Tuto námitku stěžovatel sice uplatnil v řízení o žalobě, avšak opožděně, jak je vysvětleno v odůvodnění přezkoumávaného rozsudku.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, odst. 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci úspěch neměl. Žalovaná byla v řízení o kasační stížnosti zastoupena advokátem a proto by měla mít právo na to, aby jí stěžovatel nahradil náklady zastoupení. Nejvyšší správní soud však s poukazem na svoji ustálenou judikaturu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 40/2006 - 87 ze dne 26. 4. 2007, dostupný na www.nssoud.cz) rozhodl, že se náhrada nákladů žalované nepřiznává (žalovaná ostatně náhradu těchto nákladů ani nepožadovala).

Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s., neboť ve věci rozhodl bez prodlení poté, kdy mu věc byla předložena, a po nezbytném poučení účastníků řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003 č. j. 2 Azs 3/2003 - 44, dostupný na www.nssoud.cz).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. listopadu 2009

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu